

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 7. Prosperitas instabilis, & fallax.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

signum esse; ut cum sibi Deus contra quatuor reges victoriam concessisset Gen. 14. 15. veritus est; ne forte hoc eum donans premio Deus, æternò excluderet. Cum autem eum Deus tantoperè diligeret; statim voluit eum illò timore liberare: *noli timere* &c. q. d. non time: premium tuum præcipuum non temporale, sed æternum, erit. Diez. conc. 4. in Nat. B. V. Abraham ex victoria tam solenni, quam Deus dederat ei, timuit, ne in hoc accepisset totam mercedem iustitiæ suæ à Domino: & ideò Deus assecuravit eum de contrario, Lyranus.

Sancti viti, cum sibi suppetere prospera huius Mundi conspiciunt, pavidà suspitione turbantur. Timeant enim, ne hic laborum suorum fructus recipiant: timeant, ne quod divina iustitiæ latens in ejus vulnere aspiciat; & exterioribus eos muneribus cumulans, ab intimis repellat. S. Gregor. moral. l. 5. c. 1.

§. VI.

Prosperitas definit in luctu.

Quæ universa irrigatur sicut paradisus Dei. Gen. 13. 10. Irrigam sibi ad incolendam regionem delegit Loth. Noli fidere uberitati; captivitatem regis. Sulphur, non lac, emulsit, uxoris funus, non gregis foetus, apexit. Oliva l. 2. Strom. §. unicuique secundum propriam virtutem.

Pharao post vaccas pingues videt macilentas, quæ illas devorant. Gen. 41. 2. 3.

Domine mi, intrâ; ne timeas. Judic. 4. 18. 19. Exceptus à Jabele Sifara, videbatur sibi nactus in naufragio portum. Cum sciret aquam, recreatus est lacte. Quid felicitus? sed Lachesis latebat in lacte. Oliva l. 2. Strom. §. unicuique. &c.

Amanum videbis latissimum, à rege summe honoratum, omnibus principibus antepositum; sed conversa est lætitiâ in mœrorem maximum, Esth. 3. 1.

Defecerunt sicut fumus dies mei. Pl. 101. 4. Quid habent dies Davidis commune cum fumo? dies triumphatoris, semper victoris, regnantis per quadraginta annos; videntis filium Salomonem super solum suum. 3. Reg. 1. 48. Fumus, res atra denigrat, lacrymas excitat. Omnis humana prosperitas tandem luctum movet. S. Chrysostr. hom. 2. in Matth. nonne vides, etiam corporeos oculos, cum in fumo remorantur, lacrymas semper effundere? talis est profectò & mentis oculus; si in fumum sæcularium negotiorum fuerit ingressus; ad innumera prorsus mala lacrymabitur. 1. Timoth. 6. 9. *qui volunt divites fieri inferuerunt se doloribus multis.* v. 10. Sylveira c. 21. in Luc. 12. 9. q. 2.

Antiochus. 1. Machab. 6. 11. *in quantum tribulationem deveni.*

Succensus continuus temporalium certum est futuræ calamitatis indicium. S. Laur. Just. de virt. pat. c. 3.

Vide. Gaudium. Lætitia. Vanitas. Voluptas.

§. VII.

Prosperitas instabilis est, & fugax.

Num. 1.

Symbola, & Similitudines. Ex Veteri, & Novo.

Flat lux; & facta est lux. Et vidit Deus lucem, quod esset bona. Gen. 1. 3. 4. id est, grata, utilis, jucunda. S. Hieron. lux humanæ felicitatis Symbolum est. Vidisti solem emicantem, terram radiis complectentem? transeundo lucet, pervolando placet. Lux distenditur matutina, crescit usque in perfectam diem: sed incrementa illa, quæ placent aspicienti, fugiendo efformantur. Si stat aliquando felicitas, miraculum est; sicut sol stetit iussu Josue: vel, si non est miraculum, somnium est Joseph. Es-cobar t. 5. Proph. Chr. l. 12. Sect. 1. Obs. 2.

Omnes morimur; & quasi aqua dilabimur. 2. Reg. 14. 14. Euseb. Cæsar. l. 11. de præparat. Evang. c. 7. quemadmodum aqua manibus hausta, quanto magis premitur, tanto citius diffuset: sic mutabilia cuncta; quanto magis ratio persequitur, tanto magis amittit. Mendoza in 1. Reg. 10. Annot. 6. Sect. 1.

Fiant sicut saxum recedendum. Pl. 128. 6. Talis est prosperitas eorum, qui vivunt in scelere. Talis jucunditas rerum, quæ ad hanc vitam pertinent: simul enim & cernitur, & interit: ut quæ nec habeat fundamentum aliquod, nec potentiam, S. Chrysostr. hic.

Oritur sol, & occidit. Eccl. 1. 5. Oritur sol præsentis prosperitatis; & occidit, id est, statim ad occasum tendit. Et hoc, ut nemo de ortu huius solis gaudeat; cui tam inevitabilis, tanque velox, succedit occasus. Insensatus est igitur, qui solem in ortu suo semper nititur detinere, & ab eo prohibere occasum: hic vult facere miraculum, sicut Josue c. 10. Hugo Card. hic.

Flores apparuerunt in terra nostra. Cant. 2. 12. sed mox subdit: *tempus putationis advenit:* quia humana felicitas vix efflorescit; cum statim exarescit. Mendoza in 1. Reg. 10. Annot. 6. Sect. 1.

Tanquam memoria hospitis unius diei prætereuntis. Sap. 5. 15. Prosperitas temporalis per hospitem unius diei designatur: nam, sicut hospes hodie venit, & cras recedit; ita prosperitas temporalis modo venit, & modo recedit. Hugo Card. hic.

Date florem Moab. Jerem. 48. 9. Sanchez, & alii, explicant: quantumcunque in amœno, & irriguo, loco sit Moab, floreatque, ac nitent, ab ubertate patriæ; florens tamen, ac nitidus, abripietur in alienum solum. Ex eo discimus: tunc maxime vicinas esse urbes cladi, & homines tribulationi, cum maxime gloriâ, opibus, & deliciis, florent. Ratio: quia fortuna similis rotæ; quæ, cum in culmine est, tunc rotando descendit, & tendit ad finem. Ità pomæ, cum maturimæ sunt, putrescunt: flores, cum plenissimi, marcescunt. Sol, cum in meridie est altissimus, mox declinat ad occasum: cum est in solstitio æstivo, declinat ad hyemem. Idem est imperiorum, regnorum, urbium, principum, hominum, circulus, periodus, terminus, & occasus. Cornelius hic.

Si vis, faciamus hic tria tabernacula. Matth. 17. 4. Non dixit, faciamus hic domos,

Tit 8

sed

Ad tabernacula. Domus aedificatur, ut permanens, & fixum; domicilium: tabernaculum autem, seu tentorium, ad breviter manendum. Cum illa gloria esset quaedam particula caelestis beatitudinis; quia tamen in terra appareret; etsi nescius, quid diceret Petrus, in hoc tamen cautè loquitur. Sylveira hic. q. 19.

Ab arbore fici diserte parabolam. Matth. 24. 32. Ficus, cum sit dulcis, sumitur in parabolam ad orbis exterminium: nimia enim prosperitas excidii est praesagium. Idem hic.

Magni animi est, magna contemnere; ac mediocria malle, quam nimia: illa enim utilia, vitaliaque, sunt, atque haec: eò quòd semper fluunt, nocent. Sic fegetem nimia sternit ubertas; sic rami onere franguntur. Ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas. Idem animis quoque evenit, quos immoderata felicitas rumpit; quàm non tantùm in aliorum injuriam; sed etiam in suam utuntur. Naxera in Jos. 22. §. 9.

Num. 2.

Testimonia.

Ex Veterii, & Novo.

Videbam coram me vitem. Gen. 40. 9. 10. Pistorum magister se tria canistra vidisse ait; & ad omnium excelsum, ciborum delicias plenum, aves involare. Cur ex somniis Joseph adeò disparatè conjicit eventum? Quia vitem paulatim crescere in gemmas vidit; & aves citò ad cibos involare. Nec enim, si felix esset auspiciis, adeò celer esset volatus: nec, si vitis infausta portenderet, lentè adeò crevisset. Nam calamitates aligeræ properant; felicitates accedunt tardigradè. Naxera in Jos. 6. §. 19.

Damon in Job facultates, Dei permisso, deflavens, ignem de caelo adducit, ventos invitat, hostes inflammat; & brevissimò intervallò, quæ multis annis composita, dissipantur. Job. 1. 12. &c. Josue milites Jericho capiunt; sed post plurimum dierum obfidionem in septimi diei fine: at sinè morâ ab Haiensibus profligati statim terga vertentes percussi sunt. Jos. 7. 4. 5. Moyses, ut per aquas iter populo terrenum panderet, virgâ mare percutit, percussaque vitreos in muros eriguntur; sed ventò totâ nocte acris spirante. Ex. 14. 21. cum extendisset Moyses manum &c. sed, ut Aegyptios absorbeat, citius, & precipitatus, ruit. Reversum est primò diluculo ad priorem locum. Longò spatiò pacta felicitas, brevissimò advolvit adversitas. Naxera in Jos. 6. §. 19.

Dies mei transferunt. Job. 17. 11. Dies hi praeteritæ felicitatis possunt intelligi. V. Beda hic.

Succidite arborem. Dan. 4. 11. Nabuchodonosoris arbor, cujus altitudo nimia, succidi

jubetur. De eo dicere potuisset Senece, quod de Cajo Casare, ep. 94. quid Cajum Casarem in sua fata pariter, ac publica immisit? gloria, & ambitio, & nullus supra ceteros eminenti modus. Naxera in Jos. 1. §. 40. *Altitudo ejus nimia.* Dan. 4. 7.

Erant ibi lapideæ hydriae sex. Joan. 2. 6. Cur tam exactè scribit hydriarum numerum, & capacitatem? videbatur majus miraculum dare vinum absque numerò, & mensurâ. Valdè suspecta est felicitas: si modum nesciat; per se ruit. Sylveira Addit. in Joan. 2.

Præterit figura hujus Mundi. 1. Cor. 7. 31. S. Theodorus Studita: quid est, præterit. &c. idem, quod labitur, præterequit: nec vel diurnam stabilitatem obtinens; sed, qui heri nitidus, hodie squalidus: qui heri in re splendida, hodie in miseria est. Nunc extollitur ille; nunc alter dignitate ruit: hic è paupere fit dives; alius è divite pauper milleque mutationibus, atque vicibus, ærumnosa nostra subiecta vita est, nihil possidens constans. S. Chrysof. Theophylactus, vertunt illa verba sic: *præterit scena hujus Mundi.* In Comædia, cum quis regem, vel principem, repræsentat, &c. Quàm parvi facimus illa! quàm parum invidemus tali gloriae. Did. Niss. Vit. Abr. l. 9. c. 1.

Ventis citius fidere possumus, aut literis in aqua scriptis; quàm hominum felicitati. Quod quidem, meâ sententiâ, ideo fit; ut harum rerum inconstantiam, inæquabilitatemque, perspicientes, concitatore cursu ad Deum, & futura, properemus. S. Gregor. Naz. ep. 18.

§. VIII.

Cur bonis hic malè, malis benè?

Quare ergo impii vivunt? sublevati sunt, confortatique divitiis? &c. Job. 21. 7. Justus quidem tu es, Domine; veruntamen iusta loquar ad te: *quare via impiorum prosperatur? benè est omnibus, qui prævaricantur, & iniquè agunt.* Jerem. 12. 1. *Ecce ipsi peccatores, & abundantes in seculo, obtinuerunt divitias &c.* Pl. 72. 12. Cum bonis hic malè est, & malis benè; hoc fortasse deprehenditur: quia & boni, si quæ deliquerunt, hic recipiunt, ut ab æterna plenius damnatione liberentur: & mali bona, quæ pro hac vita faciunt, hic inveniunt, ut ad solam imposterum tormenta pertrahantur. S. Gregor. mor. l. 5. c. 1.

§. IX.

Miscellanea.

Etantur, cum malè fecerint. Prov. 2. 14. Tales similes sunt illis, quos in Apulia videmus morfos à tarantulis, continuo saltare, tripudiare, & tripudiando emori. Cornelius hic.